

กลุ่มอาการหนองไหลในแม่สุกร(vulvar discharge syndrome)

ทีมงานไลฟ์ อินโฟร์เมติกส์

กลุ่มอาการหนองไหล (vulvar discharge syndrome) เป็นกลุ่มอาการที่พบได้เสมอในฟาร์มสุกร ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากทั้งการจัดการและการติดเชื้อ ส่งผลให้มีความผันแปรในเรื่องความสำเร็จในการควบคุมรักษาในแต่ละฟาร์ม และค่ายาที่ใช้ในแม่พันธุ์ หลายฟาร์มต้องคัดทิ้งแม่สุกรจำนวนมาก ทั้งช่วงหลังผสมและหลังคลอด และต้องเก็บแม่ที่มีปัญหาไว้ในฟาร์มเป็นจำนวนมาก บทความนี้จะชี้แจงถึงสาเหตุและวิธีการควบคุมป้องกันที่เกิดขึ้นจริงในภาคสนาม

ช่วงเวลาที่พบ	ความสำคัญ
ช่วงหลังคลอด 1-4 วันหลังคลอด ระยะให้นมลูก 5 วันขึ้นไป เวลาผสม	ปกติถ้าไม่มากเกินไป ผิดปกติ ปกติถ้าไม่มากเกินไป
ช่วงหลังผสม หลังผสม 5 วันขึ้นไป หลังผสม 14-21 วัน ช่วงที่ตั้งท้อง	ปกติถ้าไม่มากเกินไป ผิดปกติ ผิดปกติ

ตารางที่ 1 นิยามของหนองไหลแต่ละชนิด

Vulval Discharges	
Results of Post Mortem Examinations of 47 sows	
No gross lesions	21
Vaginitis	2
Vaginitis and endometritis	4
Endometritis	12
Endometritis and cystitis	6
Cystitis	2
Pregnant	0
Total	47

ตารางที่ 2 แสดงสาเหตุที่ทำให้เกิดกลุ่มอาการหนองไหล

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า กลุ่มอาการหนองไหลสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ หนองไหลหลังผสม และหนองไหลหลังคลอด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ภาวะหนองไหลหลังผสม (Post-mating vulvar discharge)

สาเหตุทั่วไปที่ทำให้เกิดหนองไหลหลังผสม

- เกิดได้มากเมื่อมีแม่แก่ในฟาร์มเยอะ
- น้ำไม่สะอาด
- ผสมหมูไม่นิ่ง
- เตื่อยไม่สะอาด
- โชนผสมสกปรก
- แม่หมูถูกกดภูมิคุ้มกัน เช่น ได้รับ Mycotoxin หรือเป็น PRRS
- แม่หมูขาดน้ำ
- รักษาหนองหลังคลอดไม่หายขาด
- มักพบได้มากในช่วงหลังผสม 14-21 วัน เกิดจากการติดเชื้อในมดลูก เชื้อที่มักพบบ่อยคือ E.coli, Streptococci spp., Eubacterium spp. ส่งผลทำให้ผสมไม่ติดและทำให้เกิดการกลับสัดได้ อัตราการเข้าคลอดอาจลดลงจาก 85% เหลือ 49% ที่เดียว (Bara and Cameron, 1994) และขนาดครอกเล็กลง (Wilson, 1994) และเพิ่มอัตราการคัตทิ้งในแม่พันธุ์

VULVAL DISCHARGES > 5 DAYS POST-SERVICE		
	Problem herd ranges	Targets for normal herds
Repeats		
19-23 days	10 - 20%	< 10%
24-90 days	5 - 10%	< 3%
Sows not in pig with or without discharges	4 - 9%	< 1%
Pregnancy testing (doubtful or negative)		
% at 30 days	5 - 20%	< 5%
% at 40 days	5 - 20%	< 5%
Farrowing rate	60 - 85%	> 87%
Abortions	Normal level	< 1%
Litter size	Unaffected	
Sow health	Unaffected	

ตารางที่ 3 แสดงปัญหาประสิทธิภาพการผลิตที่ลดลงจากปัญหาหนองไหลหลังผสม (ที่มา : Thepigsite.com)

ข้อแนะนำในการป้องกันปัญหาหนองไหลหลังผสม

- จับสัดต้องแม่นยำ
- อุปกรณ์ผสมต้องสะอาด
- ไม่บังคับผสม
- ผสมถูกวิธี
- ถ้าผสมจริงต้องทำความสะอาดอวัยวะเพศของพ่อสุกรก่อน
- การหย่านมเร็ว (<21 วัน) ส่งผลให้มีการติดเชื้อหลังผสมง่ายขึ้น
- โชนผสมต้องสะอาดตลอดเวลา
- น้ำต้องผ่านมาตรฐานที่สัตว์บริโภคได้

ภาวะหนองไหลหลังคลอด (Post-farrowing vulvar discharge)

สาเหตุทั่วไปที่ทำให้เกิดหนองไหลหลังคลอด

- ล้างเล้าคลอดไม่สะอาด
- แม่รอคลอดไม่ได้ 5-7 วัน
- แม่ท้องผูกก่อนคลอด
- แม่อ้วนเกินไป
- แม่หอบก่อนคลอด
- มีการล้างคลอดเยอะ
- น้ำไม่สะอาด
- หมูได้รับ Mycotoxin หรือป่วยเป็น PRRS
- เป็นพยาธิเม็ดเลือด
- การปนเปื้อนเชื้อในอาหาร
- อาจทำให้อัตราการเข้าคลอดลดลงจาก 87% เหลือ 76% ได้ (Bara and Cameron, 1994)

ข้อแนะนำในการป้องกันปัญหาหนองไหลหลังคลอด

- เล้าคลอดต้องเตรียมความสะอาดได้ตามมาตรฐานก่อนนำแม่ขึ้นรอคลอด
- แม่ต้องรอได้ 5-7 วัน
- มีการเฝ้าคลอดที่ถูกต้อง
- พนักงานเล้าคลอดควรได้รับการอบรมอย่างต่อเนื่อง
- มีโปรแกรมยาฉีดที่เหมาะสมทั้งก่อนและหลังคลอด
- มีการตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบอย่างสม่ำเสมอ

เอกสารอ้างอิง

Bara and Cameron. **A Study of the incidence, characterization, effect on**

Reproductive Performance and Predisposing Factors Associated with Post-farrowing Vulva Discharge. Proceeding of the 13th IPVS. Bangkok. Thailand, 1994.

Glen W. Almond. **Vulvar Discharges in Female Pigs; Proceedings of the North Carolina**

Healthy Hogs Seminar. Department of Food Animal and Equine Medicine. North Carolina State University. 1992.

Howard W. Dunne, Allen D. Leman. Diseases of Swine. 8th ed. Iowa State University Press. Blackwell Science, 1999.

Endometritis and the Vulvar Discharge Syndrome ; www.thepigsite.com

Wilson and Dewey. **Maximizing Mating Efficiency.** Proceeding of the 13th IPVS. Bangkok. Thailand, 1994.